

УКРАЇНА

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Н А К А З

від 23 січня 2024 р.

Чернігів

№ 01

*Про підсумки II (регіонального) туру
конкурсу краєзнавчо-дослідницьких
робіт Всеукраїнської краєзнавчої
експедиції учнівської молоді «Моя
Батьківщина – Україна» у 2023 році*

На підставі рішення суддівської колегії II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2023 році від 20 грудня 2023 року, з метою вжиття заходів із нагородження переможців і призерів

н а к а з у ю:

1. Комунальному позашкільному навчальному закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді» (директор Петро Степовик) здійснити нагородження відповідно до списків:

1) переможців II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2023 році згідно з додатком 1, що додається;

2) призерів II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2023 році згідно з додатком 2, що додається.

2. Інформацію про підсумки II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції «Моя Батьківщина – Україна» у 2023 році згідно з додатком 3, що додається, взяти до уваги.

3. У порядку рекомендацій органам управління освітою органів місцевого самоврядування проаналізувати підсумки участі здобувачів освіти у Конкурсі.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника начальника Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації – начальника відділу загальної середньої та корекційної освіти Олену Сороневич.

Начальник

Юрій МУЗИКА

Додаток 1

до наказу Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації

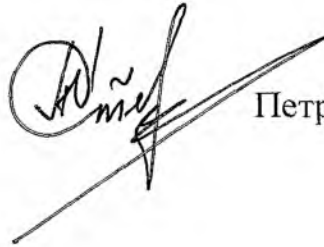
03.01. 2024 року № 01

Список переможців
II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт
Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді
«Моя Батьківщина – Україна» у 2023 році

№ з/п	Автори роботи	Назва роботи	Заклад освіти
Напрямок «Географія рідного краю»			
1	Пуха Алеся	Від поля до столу (розвиток рослинництва в Україні)	Прилуцька гімназія № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області
Напрямок «З попелу забуття»			
2	вихованці гуртка «Історичне краєзнавство»	Чорний жах ромів Чернігівщини	комунальний позашкільний навчальний заклад «Центр національно- патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді», який працює на базі комунального закладу «Черешенський ліцей» Чернігівської обласної ради
Напрямок «Із батьківської криниці»			
3	пошукова група «Клію»	Український весільний коровай. Традиції й сучасність	Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів № 7 (ліцей № 7) Прилуцької міської ради Чернігівської області
Напрямок «Козацькому роду нема переводу»			
4	Бреусенко Анастасія	Від козаків до воїнів ЗСУ: гармати і невмируща слава українських артилеристів	Прилуцька гімназія № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області
Напрямок «Геологічними стежками України»			
5	Печко Вікторія	Чудотворна глина	Новгород-Сіверська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2

			Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області
Напрямок «Духовна спадщина мого народу»			
6	Скиба Ольга	Все буде Україна	Прилуцький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів № 6 (ліцей № 6) Прилуцької міської ради Чернігівської області
7	Максименко Анна, Нагорний Євгеній	Кам'яне диво Лівобережної України або (не) реальна історія ніжинського храму	Ніжинська гімназія № 10 Ніжинської міської ради Чернігівської області

Директор ПНЗ «Центр НПВТКУМ»

Петро СТЕПОВИК

Додаток 2

до наказу Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації

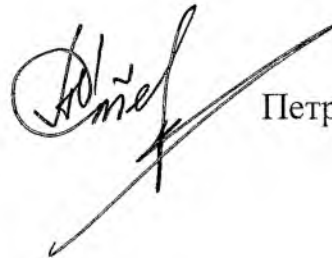
_____ 03.01. 2024 року № 01

Список призерів
II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт
Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді
«Моя Батьківщина – Україна» у 2023 році

№ з/п	Автори роботи	Назва роботи	Заклад освіти
Напрямок «Географія рідного краю»			
1	Минка Сніжана	Встановлення видового складу тварин гідрологічного заказника місцевого значення «Луки» в околицях смт Дігтярі Прилуцького району Чернігівської області	Дігтярівська загальноосвітня школа I-III ступенів Срібнянської селищної ради Чернігівської області
2	пошуковий загін здобувачів освіти 9-Б та 10-Д класів	Озеро Млиновище – водойма антропогенного походження міста Чернігова	Чернігівський ліцей № 22 Чернігівської міської ради Чернігівської області
Напрямок «З попелу забуття»			
3	Корноух Світлана	«...Я буду їздити, поки не скінчиться ця війна...» (Телушков Сергій Валерійович 27.03.1998–25.02.2022)	Чернігівський колегіум № 11 Чернігівської міської ради Чернігівської області
4	Шевченко Марія	Життя як спалах блискавки: штрихи до портрету славного ніжинця Станіслава Проценка	Ніжинська гімназія № 3 Ніжинської міської ради Чернігівської області
Напрямок «Із батьківської криниці»			
5	Левченко Софія, Нестеренко Дар'я	З Україною в серці (творчий шлях Юлії Одарич)	Чернігівський ліцей № 22 Чернігівської міської ради Чернігівської області

№ з/п	Автори роботи	Назва роботи	Заклад освіти
Напря́м «Козацькому роду нема переводу»			
6	Денисенко Антон	Непереможні козаки вам лише слава крізь віки!	Прилуцька гімназія № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області
7	Клочко Анастасія	Значення Соколиного хутора у збереженні козацьких традицій	Парафіївський ліцей Парафіївської селищної ради
Напря́м «Духовна спадщина мого народу»			
8	творча група історико- краєзнавчого гуртка	Сторінки часу: історія Сосницького літературно- меморіального музею О.П. Довженка	Будинок дитячої та юнацької творчості Сосницької селищної ради
9	Тесленко Михайло	Нескорений дух народного поета України (мотиви російської агресії на території України у творчості Сергія Дзюби)	Чернігівський ліцей № 22 Чернігівської міської ради Чернігівської області
10	пошукова група	Шевченкова сторінка в історії Ніжина	Ніжинська гімназія № 3 Ніжинської міської ради Чернігівської області

Директор ПНЗ «Центр НПВТКУМ»

Петро СТЕПОВИК

Додаток 3

до наказу Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації

03.01. 2024 року № 01

Інформація
про підсумки II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2023 році

Відповідно до наказу Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації від 24 серпня 2023 року № 156 «Про проведення II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2023 році» у листопаді-грудні 2023 року комунальним позашкільним навчальним закладом «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді» проведено II (регіональний) тур конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт у рамках Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» (далі – Конкурс).

На II тур Конкурсу надійшло 35 краєзнавчо-дослідницьких робіт з Бобровицької, Ніжинської, Новгород-Сіверської, Носівської, Прилуцької, Чернігівської міських рад, Добрянської, Куликівської, Парафіївської, Ріпкинської, Сосницької, Срібнянської селищних рад, Вертіївської, Комарівської, Тупичівської сільських рад.

За змістом дослідницькі роботи розподілено таким чином: «Духовна спадщина мого народу» – 11 робіт; «Із батьківської криниці» – 4; «З попелу забуття» – 7; «Географія рідного краю» – 6, «Козацькому роду нема переводу» – 5, «Геологічними стежками України» – 2.

Загалом роботи відповідали вимогам до оформлення краєзнавчо-дослідницьких робіт і розкривали процеси дослідження краєзнавчого матеріалу: від його збору під час походів, екскурсій, експедицій, роботи в архівах, музеях та бібліотеках до вивчення і систематизації знань про історичні, етнографічні, природничі об'єкти рідного краю.

Суддівською колегією II туру проведено оцінювання матеріалів, визначено переможців та призерів Конкурсу.

Організатори експедиції відзначають, що роботи, які були високо оцінені, вирізнялися глибиною розкриття обраної теми, практичною значущістю, вдалим поєднанням різних форм та методів дослідницької роботи, актуальністю теми.

Красназнавчо-дослідницькі роботи напряму *«Духовна спадщина мого народу»* були спрямовані на збір матеріалів про непересічних людей рідного краю, їх життєвий і творчий шлях, головні здобутки та вплив на розвиток регіону, створення екскурсійних маршрутів малою батьківщиною.

Скиба Ольга, здобувач освіти 9-Б класу Прилуцького закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 6 (ліцею № 6) Прилуцької міської ради Чернігівської області (керівник Ірина Іценко), у своїй роботі *«Все буде Україна»* розповіла, про людину, яка справила на неї незабутнє враження, спонукала переоцінити пріоритети, переконала, що в сучасному цифровому світі серед швидкості, нагромадження інформації, трагедій, болю, катастроф, рятівною силою є любов, велике серце, невтомна праця, віра, мистецтво як джерело, що очищує душі, гартує волю й утверджує життя.

У роботі досліджено творчий шлях та доробок художниці, дизайнерки одягу, члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України Олесі Вакулєнко, проаналізовано її волонтерську діяльність у роки війни в Україні протягом 2022-2023 років. З'ясовано, що творчість майстрині є життєствердною, такою, що надихає, викликає зачарування розмаїттям образів, кольорів, деталей, відтінків. Творчі надбання мисткині є дуже популярними як в Україні, так і в Європі, Америці, Азії. Визначено, що у формуванні світогляду та виробленні власного стилю письма художниці значну роль відіграли творче оточення (батьки, бабуся) та занурення в малярство з раннього дитинства. Досліджено напрямки і проекти художниці, пов'язані з її волонтерською діяльністю.

Глину, її хімічний склад, властивості, утворення, родовища на території Новгород-Сіверського району Чернігівської області, можливості використання місцевих глин досліджувала Печко Вікторія, здобувач освіти 8 класу Новгород-Сіверської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2 Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області (керівник Тетяна Скопиченко), у роботі *«Чудотворна глина»* за напрямом *«Геологічними стежками України»*.

У краєзнавчо-дослідницьких роботах напряму *«Із батьківської криниці»* учасники експедиції вивчали традиції, звичаї, обряди, народні свята, фольклор українського народу, творчість майстринь, які працюють у техніці рішельє та барельєф, виготовляють ляльки.

Український народ має власну історію, давню унікальну культурну спадщину, багаті національні традиції. Українська самобутність має безліч проявів, серед яких дуже виразно виділяється весільна обрядовість. Одним із незмінних традиційних атрибутів українського весілля з давніх часів і до сьогодні залишається весільний коровай.

Пошукова група «Клію» Прилуцького закладу загальної середньої освіти I-III ступенів № 7 (ліцею № 7) Прилуцької міської ради Чернігівської області (керівники Лариса Коломійченко, Олена Мандзюк) досліджувала обряд бгання весільного короваю в Україні, рецепти приготування, символіку оздоблення, обряд випікання та розподілу весільного короваю на Прилуччині, здійснила краєзнавчу

експедицію Прилуччиною з метою інтерв'ювання досвідчених коровайниць, склала структуру коровайного обряду на Прилуччині, провела зустріч із учасниками народного аматорського фольклорного ансамблю «Калина» Прилуцького міського Будинку культури, який популяризує українські обряди, зокрема весільний, у наш час.

У конкурсних роботах за напрямом *«Козацькому роду нема переводу»* юні пошуковці досліджували звичаї і традиції запорозького козацтва в середині XVI-кінці XVIII ст. (військові та релігійні традиції, питання покарання за злочини серед січового товариства, специфіка ставлення козаків до жіноцтва), козацьку добу в історії рідного села, а також відтворення і збереження козацьких традицій у наш час ентузіастами своєї справи, справжніми патріотами України.

Метою роботи *«Від козаків до воїнів ЗСУ: гармати і невмируща слава українських артилеристів»* Бреусенко Анастасії, здобувача освіти 9-А класу Прилуцької гімназії № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області (керівник Роман Марусич), на основі речових та писемних історичних джерел було розглянути етапи розвитку артилерії у світі та Україні, дослідити розвиток козацької артилерії, походження гармат, які розташовані на Валі в Чернігові, а також зберігаються в музеях обласного центру, розглянути зразки артилерійської зброї, яку в боротьбі з окупантом нині використовують воїни ЗСУ – сучасні козаки.

За напрямом *«Географія рідного краю»* юні краєзнавці вивчали та описували природно-заповідний фонд місцевого значення, рекреаційний потенціал свого району, річки, озера, флору і фауну своєї місцевості тощо.

Пуха Алеся, здобувач освіти 6-Б класу, вихованка гуртка «Юні краєзнавці» Прилуцької гімназії № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області (керівники Наталія Гапон, Оксана Пуха), у своїй роботі *«Від поля до столу (розвиток рослинництва в Україні)»* показала дослідження особливостей розвитку та значення рослинництва як важливої галузі економіки України в цілому і Чернігівської області зокрема та довела, що Чернігівська область має вагомі успіхи в рослинництві. Райони, розміщені в південній частині Чернігівщини, мають ряд переваг, це більш родючі ґрунти, більша кількість сонячного тепла, а тому вони лідирують в області за показниками розвитку рослинництва. Найбільші площі орних земель в області використовуються для вирощування пшениці, кукурудзи, соняшнику та сої. В результаті дослідження встановлено, що за роки незалежності відбулися значні зміни в спеціалізації рослинництва України в цілому і Чернігівської області зокрема, що пов'язано з розвитком аграрних наук та змінами в кліматичній системі. Змінилася структура посівних площ, значно зросла урожайність багатьох культур.

У пошукових роботах за напрямом *«З попелу забуття»* юні краєзнавці висвітлювали життєві шляхи та звичаї українців – нації нескорених.

А вихованці гуртка «Історичне краєзнавство» комунального позашкільного навчального закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та

краєзнавства учнівської молоді», який працює на базі комунального закладу «Черешенський ліцей» Чернігівської обласної ради (керівник Ганна Савич), у своїй роботі «Чорний жах ромів Чернігівщини» дослідили «циганське питання» в українській історичній науці, геноцид ромів Коропщини, виявили нові імена жертв та доповнили страшну статистику і хронологію нацистського терору, провели паралелі між військовими злочинами нацистів у роки Другої світової війни та сучасними злочинами рашистів.

Організатори конкурсу і члени суддівської колегії дякують авторам краєзнавчо-дослідницьких робіт та їх керівникам за проведені дослідження за різними напрямками експедиції.

Зазначений конкурс виявив нові цікаві форми роботи юних краєзнавців. Результати пошуку багато авторів висвітлювали у соціальних мережах.

Разом з тим, суддівська колегія звертає увагу на те, що більшість краєзнавчо-дослідницьких робіт має реферативний характер, недостатньо висвітлено опис етапів пошуку, не зазначено в основному тексті та в додатках авторів фотографій та інших візуальних матеріалів, слабо висвітлена популяризація досліджень, слабо створювалася наочність (колекції, макети, збірки, фільми, презентації).

Загалом II тур Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» засвідчує наявну практичну значущість зібраних юними краєзнавцями і педагогами матеріалів, що сприятиме збереженню історичної пам'яті українського народу, природного різноманіття, стане вагомим підґрунтям освітньої діяльності та національно-патріотичного виховання, формування активної громадянської позиції учнівської молоді.

Роботи переможців II (регіонального) туру направлені до Українського державного центру національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді для участі в III (Всеукраїнському) турі конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна».

Директор ПНЗ «Центр НПВТКУМ»

Петро СТЕПОВИК